

gi, politik, klasser, socialisation m.v. af Frank Christensen, John Drachmann, Søren Riiskjær Christensen, Jens Elsig, Kaj-Henning Lyhne, Niels Hellerup, Torben Jacobsen. Siden er denne række specialestudier blevet udvidet yderligere. Denne interesse afspejler sig bl.a. i at »Dansk Idrætshistorisk Forening. Krop og Kultur« kunne holde stiftende generalforsamling den 5. maj 1984. Om det så blot er en mode- eller døgnflue, udsprunget af at der bliver stadig flere arbejdsløse humanister, samt den øjeblikkeligt florerende interesse for motion, dans, orientalske kampformer, kropsmodellering, alternative terapiformer samt det danske fodboldlandshold, må tiden vise.

Men det er et faktum, at idrætten idag tillægges stadig større betydning, ikke blot som producent af underholdning og forvalter af folkesundheden; men også som alternativ identitetsskabende faktor i fritidssamfundet, hvor arbejdet i stigende grad mister denne rolle.

For at kunne forstå de veje idrætten går idag og planlægge eller blot få indflydelse på idrættens rolle i fremtiden, er det naturligvis nødvendigt at vide, hvordan den er blevet til det, den er i dag, det er nødvendigt at søge rødderne og hente inspiration fra studiet af idrættens historie.

Jeg kan på det varmeste anbefale, at man starter med Ove Korsgaards bog. Den er præcis i sin analyse og valg af begrebsapparat, overskuelig og genemtænkt i sin opbygning og layout, samt lettilgængelig i sin form, og vil derfor også med stor nytte kunne anvendes i undervisningen fra og med gymnasie- og HF niveau.

Kurt Klaudi Klausen

Bent Blüdnikow og Herrik Stevnsborg:
København 1790. Billeder af dagliglivet. (C. A. Reitzels Forlag, 1983).
113 s., ill., 122,- kr.

Med brug af hidtil oversete tegninger af maleren Claus Ditlev Frtzech kombineret med udvalgte passager fra den københavnske politikammerrets bevarede arkivalier forsøger forfatterne at give en skildring af københavnerlivet omkring 1790. Med hensyn til tekststudvalget rejser der sig spørgsmålet, om det nu også er dagliglivet, dette domstolsstof repræsenterer. Dagligdagen bestod vel hovedsagelig i det normale stille og rolige liv, hvor fængsel eller bøder hørte til undtagelserne. Men det skal medgives, at mange af forklaringerne for domstolen giver en levende skildring af dagliglivet. Manglen ved de ellers enestående udvalgte tegninger er personernes placering – eller mangel på samme – i omgivelserne. Personerne færdes så at sige i det tomme rum, der er ingen baggrund, der placerer dem i et bymiljø endside i København, men når det er sagt skal dertil føjes, at tegningerne på en meget enkel måde gengiver personer og arbejdssituationer, så tegningerne har liv i sig selv. Det må konkluderes, at kombinationen af billede og tekst ikke er faldet helt vellykket ud, forfatterne peger da også på i forordet, at den kan give anledning til diskussion; men bogen giver anvisning på et hidtil overset kildestof, som nok er et nøjere studium værd.

Henrik Vedel-Smith

Verner Madsen: *Peder Hansen – en dansk kolonimebedsmænds historie.* (Odense Universitetsforlag, 1984).
153 s., ill., 90,- kr.

Den foreliggende bog er i store træk identisk med forfatterens specialeaf-

handling fra 1981. Man har ved publiceringen ganske vist valgt at udelade specialets omfattende noteapparat, hvorved læseren beklageligvis berøves alle henvisninger til såvel trykt som utrykt materiale, men forfatteren har dog fået indarbejdet en del af de uddybende noter i selve teksten.

Bogen indledes med en kort præsentation af juristen og koloniembedsmanden Peder Hansens begivenhedsrige levnedsløb (1798-1880). Ålborgdrengen Peder Hansen gjorde efter sin juridiske embedseksamen karriere i Tranquebar og Serampore og opnåede at blive Danmarks sidste guvernør i Ostindien. I slutningen af 1840'erne fik han lejlighed til at prøve kræfter med de danske besiddelser i Vestindien som generalguvernør von Scholtens efterfølger, og i sidste halvdel af 1850'erne var han sin fødebyes rigsdagsmand.

I det følgende går forfatteren tættere på sin hovedperson, hvis virke i såvel Ost- som Vestindien beskrives i en række kronologisk ordnede afsnit med udnyttelse af et betydeligt utrykt materiale – navnlig Peder Hansens breve og indberetninger. For Ostindiens vedkommende samler interessen sig især om Peder Hansens bestræbelser på at skaffe Danmark de bedst mulige salgsbetingelser ved afhændelsen af kolonierne på Det indiske Subkontinent samt om hans traktatforhandlinger i Kina i 1845 og forsøg på at fastholde Nicobarerne som dansk område.

Set i forhold til den snes år, Peder Hansen tilbragte i Ostindien, udgør hans kortvarige virke i Vestindien nærmest en parentes; men hans indsats blev ikke desto mindre bemærkelsesværdig, idet han fik til opgave at »rydde op« efter von Scholtens emancipationserklæring. Peder Hansens provisoriske anordninger – navnlig det centrale arbejdsreglement fra 1849 – og forarbejdet til kolonialloven af 1852 udgør

de væsentlige temaer i denne del af bogen.

Forfatteren kommer i bogens afsnit ganske godt rundt om sin person, men hans forsøg på at drage en samlet konklusion falder ikke tilfredsstillende ud. Verner Madsen tegner her et billede af en overordentlig dygtig og effektiv embedsmand, der ofte opnåede det maksimale, og hvis mindre fuldkomne resultater helt overvejende skyldtes uforstående eller direkte modarbejdende grupper og enkeltpersoner ude og hjemme. Dette billede er helt afgjort ikke dækkende. Vel var Peder Hansen en habil forhandler og administrator, men han havde sandelig også sine svage sider, og han var heller ikke nogen nem mand at have med at gøre. Han kunne være både arrogant, bedrevidende og nedladende og – først og fremmest – grænseløs stædig.

Bogens sidste afsnit om rigsdagsmanden Peder Hansen er mest interessant ved sin belysning af den tidligere embedsmands deltagelse i kolonidebatterne; derimod forekommer afsnittets behandling af de indenrigspolitiske spørgsmål mindre væsentlig for bogens hovedtema.

Skønt bogens forskellige afsnit ikke hænger helt så godt sammen, som man kunne ønske, så er den alligevel ganske velskrevet og afgjort læseværdig. Verner Madsen fremdrager meget af interesse fra Peder Hansens papirer, og han gør det ofte med en humor og indsigt, der holder læseren fanget.

Til »småtingsafdelingen« hører, at bogen er behæftet med flere fejlagtige oplysninger (f.eks. s. 36 og s. 47), og at den skæmmes af mange trykfejl, heraf flere meningsforstyrrende (f.eks. s. 57 og s. 127) og en enkelt ufrivillig komisk (overskriften s. 24). En ekstra korrekturlæsning ville have gjort underværker.

P. C. Willemoes Jørgensen